

Miniszteri rendelet megszüntette az ötvenéves kulturalapot

Mivel csináltak eddig és miből támogatnak ezenül kulturát Csanádban?

A makói megyeháza vastag falai nemcsak a hagyományok bástyái, amelyek között ma is áll a darabont kormány fekete márványtáblája, de szállást talált e falak között a kultúra is. E falak gazdái és lakói nemcsak törvényt, jogot és paragrafusokat méregető, hanem a szépet, a kulturát is szerető népek voltak gyakorta. Talán éppen a csanádi vármegyeházán, a vicispáni szobában fogamzott meg a leghevesebb magyar kulturalapítványoknak, a Marczibányi díjaknak legelső gondolata Nemzeti Marczibányi István egykori csanádi vicispán urnak agyában... Vagy ki tudja, hány nemes, szociális népoktatási, kulturális reform gondolata alakult ki éppen a makói megyeháza alispáni szobájában Návay Lajos volt csanádi alispán magas homloka mögött. És itt, e falak között végzi kulturmunkáját ma is Tarnay Ivor a csanádiak kulturalisnója.

A csanádi vármegyeházán folyó kulturmunkát súlyos csapás érte a napokban azzal a miniszteri rendelettel, amely

a vármegye félvé századon át fennállott kulturalapját megszüntette.

A csanádmegyei kulturmunkának élete, ha csak vékonyan csörgedező, de mégis állandó, biztos fejlődést és életet jelentő ütőere volt ez az alap és most ezt az ütőeret vágta ketté a miniszteri kéz. Évente átlag 10.000 pengő volt az az összeg, amit a vármegyei kulturalapból a legkülönbözőbb, de tervszerűen összeállított képzőművészeti, zeneművészeti és irodalmi kulturacélokra, könyvtári, iskolai, tanulmányi segélyekre, ösztöndíjakra fordítottak. Az 50 éven keresztül működött és bevált kulturális forrást azért szüntette meg a miniszter, hogy egyéb jövedelmei, mint az évente kivetett pótdó, nem maradtak. Az így elért megyei pótdócsökkenést az adózók aligha fogják megérezni, de a kulturalap hiányát annál keservebben érzi majd meg a kultúra Makón és Csanádmegyében.

A vármegyei kulturalap tette lehetővé a 30 évvel ezelőtti 200 kötettel megalapított és Tarnay Ivor nevéről elnevezett megyei könyvtár nagyszerű fejlődését. 1921-ben, amikor Tarnay Ivor került, mint alispán, a vármegye élére, 502 mű volt a könyvtár állománya. Ma 3794 művet 6150 kötetben sorol fel a katalógus. A könyvtárfejlés kultúrát is mellett annak kultureredményét jellemzi, hogy az elmúlt évben 250 olvasó 8937 kötetet olvasott. Hogyan folvik tovább e téren a munka a kulturalap évi 2—3 ezer pengős támogatása nélkül?

A képzőművészetek, festők támogatását jelentette s a vármegye részére egy 166 festményből álló kéngyűjtemény létesítését biztosította a kulturalapból évenként kénvásárlásokra fordított összeg, amelyet 1922 óta rendszeresített az alispán. Ugyanígy rendszeres évi támogatást kaptak ez alaphoz a zeneművészeti alakulatok, a dalárdák.

A kulturalap egyik legjelentősebb eredménye

a Csanádvármegyei Könyvtár

cimmet életrahívott s ezidőszent dr. Eperjessy Kálmán szegedi egyetemi magántanár szerkesztése alatt működő kiadóvállalat, amely 1926. óta Csanádmegye és Makó város multjára és jelenére vonatkozó tudományos anyagot kívánja összegyűjteni és nyilvánosságra

hozni. Eddig 32 kötete jelent meg, mindegyik komoly értéket képvisel, közülük több egyedülálló forrásmunka. Ennek a könyvsorozatnak már nemcsak a hazai szakkörökben, de a külföldön is elismert értéke van, számos kötete egyáltalán nem kapható már. Kiemelkedő munka a sorozatban Juhász Kálmánnak a csanádi egyházmegye történetét adó forrásmunkája, amelyből négy kötet jelent meg s amelyet már német nyelven is kiadnak.

A Csanádmegyei Történelmi és Régészeti Társulat, amely 1889-től 1903-ig működött első ízben s amelyet 1934-ben hívtak új életre, munkájában jelentős tényezőnek könyvelte el a kulturalap támogatását s hogy méltán, bizonyítja az is, hogy az újjáalakult társulat

TÓTH FERENC ÉS TÁRSAI GŐZMALOM R.-T. MAKÓ

Telefonszám 36 és 144.

Spanyol segítséggel megnyerték a makóiak a hagymacsatát

Karácsonyig többet exportáltak, mint az előző két évben egész idény alatt

A makói hagymatermelésnek megkülönböztetett esztendeje volt az idei év. Tele gondokkal, aggodalmakkal járta a mindig frissen kapart és abszolút gyommentesen tartott hagymatáblákat nyár elején a makói hagymás, akiknek súlyos gondjaiban testvériesen osztozott a hagymakereskedő is, de az iparos is és általában mindenki, aki tudja, hogy Makón a hagymatermés sikere, az export zavartalan lebonyolítása és a megfelelő hagymaár jelenti az egész város egy évi nyugalma, a gazdasági helyzet egyensúlyát, — mindent.

Az általános gond és aggodalom, amellyel az idei hagymakampány elé néztek a makóiak, jogos és alapos volt. A vetésterület jóval nagyobb volt a tavalyinál, a termés gazdagabb, az értékesítés kérdésében viszont a legnagyobb visszasságok dultak. Az éveken át tartott és kétségtelenül sok tekintetben ártalmatlanságot s a termelési érdekek fokozott védelmét nyújtott szindikátusi egykés értékesítést a kormány feladta s a visszaállított szabad kereskedelem legnagyobb hívei is komoly bajoktól tartottak.

A szerencsés körülmények összetalálkozása azonban megmentette a helyzetet. A hagyma az idén jóval korábban lett szedhető: a hollandiai konkurens áru érését és szedését viszont az ottani kedvezőtlen időjárás hátráltatta. A legnagyobb szerencse pedig a makói hagymások számára a spanyol nemzet „szerencsétlensége” lett. Az, hogy a spanyol forradalom megállította a spanyol exportot, s többek között a spanyol korai hagyma sem jutott el régi világpiacaira, elsősorban Angliába. A spanyol termelők az idei nyáron hagyma helyett halált arattak, a spanyol kereskedők hagymaexport helyett bombaimportot csináltak.

Igy történt meg azután, ami még soha, hogy Makóról zöld hagymát exportáltak Angliába száz, meg száz vagonos tételekben és olyan áron, amit zöldhagymaért még nem fizettek. Ez a váratlan szerencse, az angliai nagyvárosy zöldhagymaexport megmentette a helyzetet. A nagyobb termésnek az a mennyisége, amely terhelte az évi átlagos exportot, levezetődött, a kedvező és gyors értékesítési lehetőség Makóra hozta a megfelelő mennyiségű dolgozni és keresni akaró tőkét s ezzel az évek tételessége alatt elgyengült, elvertelenedett, el-

Férfi, női és gyermek

ruhák

felöltők, bőrkabátok

gazdag választékban

Klopfer Béla

ruhaárúházában

Makó

mindjárt az első évben teljesen újjáépítette a kopáncspusztai árpádkori templomot, amelynek pedig a föld színe felett csak a bejárati fal romja maradt fenn napjainkig.

A felsorolás korántsem teljes, de éppen elegendő ahhoz, hogy a félvé század óta fennállott csanádi kulturalap eddigi teljesítményeit, hivatását és szükségességét nemzeti, kulturális és közszempontból többre értékeljük, mint azt a paragrafust, vagy célt, amely megszüntetését követelte.

PARK MOZI

Ünnepi előadások!

Karácsony két napján és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Rendes helyárak!

Hunyadi Sándor

vígjátéka az év elismerten legjobb magyar filmje

Három sárkány

A főszerepekben Berky Lili, Kabos Gyula, Rajnai Gábor, Gózon Gyula, Pethes, stb.

KORZO MOZI

Ünnepi előadások!

Karácsony két napján és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Rendes helyárak!

Gál Franciska legjobb filmje
Női Károly vígjátéka

KATI

A főszerepekben! Gál Franciska, Verebes Ernő, Ottó Wallburg.